

บทที่ 4

การศึกษาเฉพาะด้านกฎหมาย

ในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม กฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ได้กำหนดให้ต้องปฏิบัติอย่างเหมาะสม ดังนี้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครองสิทธิเยาวชนไว้ใน มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า “ในคดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป หรือในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่ถึงสามปีและผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กร้องขอ หรือในคดีทำร้ายร่างกายเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี การถามปากคำเด็กไว้ในฐานะ เป็นผู้เสียหายหรือพยาน ให้แยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำ” นอกจากนี้คุ้มครองเด็กที่เป็นผู้เสียหายและพยานแล้วยังคุ้มครองไปถึงผู้ต้องหาด้วย ในมาตรา 134/2 บัญญัติว่า “ให้นำมาตรา 133 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี” และผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 134/5 ในปัจจุบันนี้ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้เปลี่ยนจากทนายความเป็นที่ปรึกษากฎหมายแทน

แม้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะได้กำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการพิจารณาสำนวนสอบสวนที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ส่งมาให้อัยการเพื่อพิจารณาสำนวน และว่าความที่ศาล ในส่วนงานสอบสวนพนักงานอัยการ ไม่มีสิทธิในสำนวนกฎหมายเพียงให้เข้าร่วมกำกับการสอบสวนให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงทำให้เกิดปัญหาบางครั้งในคดีที่พนักงานอัยการไปร่วมสอบสวนมา ทำการสอบสวนไม่ครบถ้วนตามประเด็นของคดี พนักงานอัยการที่รับสำนวนมาจะต้องสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมอีก เป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนจะต้องเสียเวลามาให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมอีกครั้ง เสียเวลา และค่าใช้จ่ายสาเหตุเกิดจากพนักงานอัยการที่เข้าร่วมสอบสวนขาดประสิทธิภาพในการสอบสวน

ดังนั้น การที่ศูนย์อำนวยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญามี ระบบการจัดการความรู้เกี่ยวกับการร่วมการสอบสวนคดีเยาวชน ระบบดังกล่าวสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาดังกล่าวได้ กล่าวคือระบบการจัดการความรู้ที่สร้างขึ้นเมื่อพนักงานอัยการผู้ใช้งานระบบได้เข้าใช้งานระบบและได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาการสอบสวนให้รู้ถึงในแต่ละคดีมีประเด็นสำคัญอะไรบ้างที่จะต้องสอบสวน โดยให้พนักงานอัยการทุกท่านได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางแก้ไข

ปัญหาในระบบจนปัญหาดังกล่าวได้ตกผลึกเป็นแนวความคิดที่ผู้ปฏิบัติงานนำไปเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) และผู้ปฏิบัติสามารถนำประเด็นปัญหาในคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบ่อยหรืออาจจะเกิดขึ้นที่จะต้องทำการสอบสวนเพิ่มเติมไว้ เป็นตัวอย่างไว้ในศูนย์อำนาจการคุ้มครองเด็กในคดีอาญาเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในการพัฒนาการสอบสวนคดีเยาวชนในอนาคตต่อไป และหากต่อไปในอนาคตระบบการจัดการความรู้การสอบสวนคดีเยาวชนได้เปิดโอกาสให้พนักงานสอบสวน เข้ามาใช้ระบบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระดานสนทนา หรือประเด็นเร่งด่วน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางร่วมสอบสวนคดีเยาวชนในประเด็นที่เกิดปัญหา การสอบสวนคดีเยาวชนไม่ครบถ้วนก็จะกว้างขวางมากยิ่งขึ้น จะทำให้เกิดมุมมองด้านงานสอบสวนและนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายได้

ในด้านการร่วมการสอบสวนคดีเยาวชนนั้น จะเห็นว่าระบบการจัดการความรู้จะเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักกฎหมาย คำพิพากษา คำสั่ง หนังสือเวียน รวมทั้งบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานร่วมสอบสวนคดีเยาวชน ซึ่งพนักงานอัยการสามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการร่วมสอบสวนคดีเยาวชนพนักงานอัยการได้โดยถูกต้อง รวดเร็วและลดปัญหาในการสอบสวนเพิ่มเติม อันจะส่งผลต่อการทำหน้าที่ของพนักงานอัยการในงานอำนาจความยุติธรรมในคดีอาญา